

LO GERONÉS

BIBLIOTECA PUBLICA
GIRONA

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona 1 pesseta trimestre
Fora 1'25 id. id.
Extranger... 1'50 id. id.
Números solts, 10 cèntims

Administració y Redacció

SABATERIA-VELLA 2 1.er

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin a la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari.

Any 1.er

Dissapte 19 de Maig de 1894.

Núm. 7.

SECCIO POLITICA

La tributació de Catalunya segons los principis regionalistes.

Bases acordades en l' Assamblea de Balaguer

De conformitat ab los principis fonamentals de la Constitució acordada en la Assamblea de Manresa, Catalunya ha d' atendre las cargas y serveys públichs de caràcter regional y deu contribuir a las cargas generals del Estat ab una quantitat que ha de fixarse ab subjecció a las reglas en dita Constitució establertes.

Mentres aquesta Constitució no arribi a plantejarse en tota sa integritat, entra en lo terreno de lo possible y es altament convenient que Catalunya substituïxi l' actual sistema de contribucions per un altre consistent en arreglos econòmichs ab lo Govern sobre la base de cantitats fixas, y aixís fou declarat en la Assamblea de Reus.

En lo primer cas, lliure Catalunya de las trabas que privantla de tota iniciativa malogran los esforços de sa activitat é inteligència, podrá reformar la Administració en sos diversos rams organisant los serveys públichs baix un plan general econòmich que, inspirantse en los bons exemples dels temps passats, atengui en l' ordre moral y en lo material las necessitats dels presents. En aquest punt ha d' ésser radical la reforma, y la Unió Catalanista, oportunament y prévi l' estudi degut, acordará en las Assambleas esdevenidoras las bases sobre las que ha d' assentarse.

En lo segon cas convé que Catalunya s' encarregui del major número de serveys, trayentlos de mans del Estat ó del Poder Central y venint l' import dels mateixos en descàrrech de la cantitat que, en virtut dels arreglos econòmichs qu' es fassin, hagi de pagar al Govern, a fi d' imprimir en eils desde ara l' sagell característich de sa individualitat y geni pràctich.

Y lo mateix en l' un que en l' altre, tant la cantitat que degui satisfer al Poder Central com las que sian necessarias pera cubrir l' import dels serveys regionals que vinguin a son càrrech, Catalunya las obtindrà per medi d' un sistema tributari adequat a son modo d' ésser ab arreglo als següents principis y bases:

Principis generals

I. Catalunya, ab entera independència de las demés Regions espanyolas y sense intervenció del Poder Central, establirà las contribucions é impostos de tota mena que hagin de pagarse en son territori y regulará aixís, mateix los demés arbitris y totas las altres fonts d' ingressos. Ilevat los drets d' Aduanas que s' subjectarán a las lleys generals de l' Estat, de conformitat ab lo declarat en la Assamblea de Manresa.

II. Los serveys públichs deurán prestarse a Catalunya de manera que estiguin al nivell dels pobles més avançats, y, en conseqüència, la reducció dels impostos y contribucions ha de procurarse tan sols per medi d' una moral y ben organizada administració; y la Assamblea, gelosa del bon nom dels elements que representa, aixís molt alt ho declara a fi de que may pugui dirse que l' Regionalisme, á exemple dels partits polítichs que han assolat la Espanya tracta de seduhir al poble ab promesas impossibles de cumplir.

III. Se procurará fomentar la riqueza pública per medi d' exempcions de contribució y altrás ventatjas á favor de la implantació de novas industrias, plantació y conservació de boscos, edificació, dessecació de terras, etc., etc.

IV. Las lleys fiscals no podrán afectar may la validés dels contractes, la naturalesa y trasmisió de la propietat y drets reals, ni la constitució de la familia, sens perjudici de la hipoteca preferent que s' estableixi á favor del Erari públich per la percepció de la contribució.

V. Totas las contribucions directas recauran sobre las rentas y beneficis, á excepció de la que s' estableixi per

rahó de trasmisió d' herencia, legats y donacions, entre parents colaterals y entre estranyos.

VI. Tothom ha de contribuir segons sos cabals al sosteniment de las cargas del Estat, pero, atenent á que per rahó de sa naturalesa económica es eminentment relatiu tot quant se refereix a la tributació, la Assamblea declara, com principi fonamental del Regionalisme, que la proporcionalitat ab que s' ha de contribuir á ditas cargas dependeix del estat social del país y que, essent, com son, la aglomeració de fortuna en unas mateixas mans y la desigualtat en la distribució de la riqueza las notas características de la actual societat, ha de procurarse l' equilibri entre las diferentes classes socials armonisant per medi de la tributació sos interessos antagònichs.

En sa conseqüència s' declara:
Que no s' imposará cap contribució que descansi exclusivament sobre la base de la capitació, ó sia cap que afecti al individu com á tal y prescindint dels medis de subsistencia ab que compta.

Que no s' imposará tampoch cap contribució que di recta ó indirectament descansi sobre el consúm de materias de primera necessitat, sense perjudici del dret dels Ajuntaments pera crear arbitris.

Y que los impostos se combinarán de manera que s' contribuïxi á las cargas públichs sobre la base d' una repartició gradual y progressiva en relació á la quantia dels ingressos ab que cada hù compta.

VII. La distribució ó repartiment de las contribucions se farà sempre dintre d' una organizació gremial que de descansar sobre la doble base del territori y de la classe de contribuyents á qui respectivament afecti; y totas las qüestions sobre agravis y defraudacions, aixís com los perdons per causas de calamitats, se resoldrán, en las diferentes instancias ó alsadas que s' fixin y dintre del ordre gerarquich que s' estableixi, per jurats, sense que may s' admetin investigadores oficials. La asistencia á las sessions dels Gremis y los càrrechs que per rahó de sa organizació s' instituïxin serán obligatoris.

VIII. Tots aquets principis deurán servir de fonament á la imposició de contribucions, qualsevulla que sia la divisió administrativa de Catalunya y el modo y conformitat com s' hagin encarregat de prestar los serveys públichs y s' hagin distribuït las cargas las diferents agrupacions y entitats que avuy existeixen y las que existirán quan lo sistema regional quedi plantejat en sa integritat.

Entretant los Ajuntaments, pera cubrir las cargas municipals y l' import de tot los serveys que hagin de prestar, tindrán una part alicuota de las contribucions generals y ademés lo que los hi produïxin los arbitris.

Bases especials de cada una de las diferentes fonts d' ingressos

CONTRIBUCIONS

Las contribucions poden classifcarse en ordinarias y en extraordinarias, pero, essent las extraordinarias de caràcter excepcional, han d' enmotllarse á las circunstancias especials dels grans aconteixements que las exigeixin sense que respecte d' ellas puguin establirse reglas fixas. Aixó no obstant, la Assamblea enten que en lo possible s' han d' acomodar, quan vingui el cas, als principis generals que acaban d' exposarse.

Las ordinarias serán sempre directas, excepció dels drets d' Aduanas y dels arbitris dels Ajuntaments.

Contribució Territorial.—Baix aquesta denominació va compresa la que recau sobre las rentas de la propietat immoble, urbana y rústica, inclhent en las de la rústica los profits de la industria pecuaria.

Un amillarament, fet ab rigurosa exactitut y tenint en compte totas las circunstancias y accidents que puguin afectar la riqueza, servirà de base á la contribució territorial.

Aquesta consistirà en un tant sobre la riqueza líquida imponible que, dins del sistema general que en virtut d' aquestas bases tracta de plantejarse, ha d' ésser molt reduhit y que será el mateix pera tots los contribuyents, qualsevulga que sia la propietat y rentas que tinguin acumuladas.

La contribució s' pagarà en lo poble ahont radiqui la finca sobre que recaigui.

En cada població quedarà agremiada separadament la propietat urbana y la propietat rústica, y ademés se formarà una agrupació dels gremis de las poblacions per medi de delegats seus en cada Comarca.

Los gremis de cada població farán los repartiments de la contribució corresponent á la mateixa y resoldrán en concepte de jurats sobre los agravis dels contribuyents y defraudacions y respecte dels perdons per calamitats quan la contribució que correspongui al propietari ó propietaris que los demanin no excedeixi de la décima part de la total que degui pagar lo poble. Las peticions de perdons, quan excedeixin d' aquesta cantitat, y las que fassin los pobles en general serán de competència de la agrupació de la Comarca.

Contribució Industrial y de Comers.—S' entén per contribució industrial ó de comers la que recau sobre los beneficis que s' obtinguin per rahó de tota explotació industrial, fabril ó mercantil y del exercissi d' una professió ú ofici.

Dits beneficis se determinarán en virtut de declaracions juradas que deurán presentar los mateixos industrials, cada any de referencia als que hagin obtingut durant l' any anterior, ó de referencia á un promedi tret sobre los que hagin obtingut en los tres anys últims.

Aquesta contribució consistirà en un tant per cent sobre los beneficis, que deura ésser encara més reduhit que el de la contribució territorial, quedant exempts de contribució los que no obtinguin un benefici superior á la cantitat anyal que representa el jornal d' un treballador.

Per rahó de la quantia dels beneficis se dividiran los contribuyents en varias classes, y si bé el tipo ó tant per cent de contribució será el mateix pera totas ellas, no obstant, als electes de la contribució ó reparto entre los contribuyents, se formarà en cada classe una escala gradual que correrá de una cuota mínima á una máxima, y, prudençialment y tenint en compte el capital esmersat y demés circunstancias dignas d' estima, se fixará de dita escala la cuota que á cada contribuyent correspongui.

Los contribuyents, tenint en compte las classes que s' acaba de fer mérit y en lo possible sobre la base de las mateixas ó consemblants industrias, s' organizarán gremialment, essent de competència del gremi la formació dels repartiments, la decisió de las reclamacions d' agravis, la cuestió de defraudacions y las de exempcions, aixís com també las altas y baixas.

Contribució sobre los Ingressos.—S' establirà una altra contribució directa y progressiva á més de la territorial y de la de industria y comers, que recaurá sobre tots los ingressos acumulats de qualsevol naturalesa que sian, y aquesta contribució deu considerarse com la més trascendental dintre del sistema general tributari que s' proposa.

La progressió será ascendent en relació á la quantia dels ingressos; de manera que el tant per cent que deura pagarse será major quant més crescuts sian los ingressos de que s' disfruta.

No estarán subjectes á aquesta contribució aquells quals ingressos acumulats no arribin á la cantitat anyal que representa el triple jornal d' un treballador, y l' augment progressiu del tant per cent que consisteix quedará tancat al arribar á una cantitat que deura fixarse prenent en compte las fortunas més crescudas del país, de modo que desde aquesta cantitat en amunt los ingressos que excedeixin pagarán á rahó del tipo máxim.

Aquesta contribució servirà pera saldar lo pressupósit d' ingressos y de gastos, y per lo tant variarà segons las necessitats lo tipo sobre el que ha de desenrotllarse la progressió en que descansi.

Los ingressos se determinarán en virtut de declaracions juradas que deurán presentar cada any los veïnins de totas las poblacions, ab referencia als que hagin disfrutat durant l' any anterior ó al promedi dels del últim trieni, y s' considerarán com ingressos totas las rentas y beneficis líquids que hagin percebut per qualsevol causa ó motiu, prévia

deducció de la contribució territorial ó industrial que per rahó de ells hagin satisfet.

També per la computació de dits ingressos se deduirà una quantitat per rahó del número de fills que hagi de mantindre 'l' contribuent.

La comprobació de las declaracions, aixís com la resolució de totes las cuestiones que 's promoguin en ocasió y per rahó d' aquesta contribució, será de competencia dels mateixos contribuents organitzats gremialment baix la base del territori.

Contribució sobre las successions y herencias.— Aquesta contribució gravará exclusivament las transmissions de bens entre parents colaterals y entre estranys á títol gratuít, ja per acte entre vius ja per causa de mort, qualsevol que sia la forma de que 's vesteixin.

Quedan exemptas de tota contribució las successions entre ascendents y descendents.

Aixís mateix se declaren exemptas las vendas y demás transmissions á títol oneros, inclosas las aportacions dotals, los préstams, constitucions d' hipoteca y tots los demás actes que avuy venen compresos en la contribució denominada impostos sobre transmissió de drets reals.

Aquesta contribució recaurá sobre 'l' valor ó estimació dels bens objecte de la transmissió y será també sempre gradual y progressiva en relació á la quantia dels bens, essent diferent lo tipo que 's degui pendre com á base de la progressió segons lo grau de parentiu de las personas entre las que tingui lloch la transmissió.

Lo contribuent podrá pagarla tota d' una vegada ó en variis plassos que oportunament se fixarán.

ARBITRIS

Ateneut á la perturbació que portan en la contractació y la injusta desigualtat ab que en general gravan als contribuents, no podrán crearse arbitris consistentes en paper sellat, timbres de giro, timbres móvils y demás sellos y póllissas consemblants. Aixó no obstant, podrá establirse 'l' ús del paper sellat pera millor autenticitat dels actes, debent expendres per lo seu preu de cost, sense que may pugja considerarse font d' ingressos; y aixís mateix 'l' Estat podrá fer efectius per medi de sellos y paper de pagos los serveys retribuïts, tals com los de Correus y Telégrafos, la Instrucció pública, etc., etc.

Pera la conservació de carreteras, canals y ports, que sigan de competencia del Poder Regional á tenor de la base 1.ª de la Constitució acordada en la Assamblea de Manresa, podrán crearse arbitris per rahó del ús de ditas coses.

Los Ajuntaments podrán valerse també d' aquesta font d' ingressos pera cubrir lo pressupòsit municipal, pero sense que aquets afectin directament lo consúm de las materias de primera necessitat y sense que may pugan establirse drets de portas ni ferse efectius per medi de repartiments vehinals.

PROPIETATS PÚBLICAS

Tots los bens de pertinenca del Estat que radiquin en territori de Catalunya 's considerarán de propietat d' aquesta Regió, exceptuant aquells que deguin aplicarse á algun dels serveys que quedan reservats al Poder Central.

Los Municipis seguirán possehint tots los bens que en la actualitat son de sa pertinenca, divent sérlosi tornats aquells de que hagin siguts despossehits en virtut de las lleys desamortizadoras y estinguin encara en mans del Estat.

Tant lo Govern Regional com los Ajuntaments deurán conservar tots los bens de sa respectiva pertinenca que puguin aplicarse á algun dels serveys que venen á son càrrech, los que siguin de fácil administració, los que siguin susceptibles d' aprofitament comunicat y tots aquells que per sa naturalesa serveixan pera fomentar lo benestar del País.

SERVEYS RETRIBUÏTS

Catalunya procurarà pendre á son càrrech lo servey de Correus y Telégrafos dintre de la regla de criteri establerta en la base 1.ª de la Constitució acordada per la Assamblea de Manresa, aixís com també la Administració de Justicia y la Instrucció Pública; y si be tots aquets serveys serán retribuïts, may la retribució deurá importar un sobrant per aplicarlo á otras cargas y ab lo ben entés de que la justicia s' administrará gratuítament als que obtinguin lo tractament de pobresa y la ensenyansa será igualment gratuita pera 'ls pobres.

MONOPOLIS

Essent d' atribució del Poder Regional la encunyació de moneda, aprofitará aquell los ingressos que resultin d' aqueix monopoli.

Aixís mateix aprofitará la renda que proporciona lo del tabaco, com també tots aquells altres que tal vegada convingui que s' estableixin per la seguretat del Estat: per exemple la fabricació de materias explosives, pero sempre de manera que quedin conciliats 'l' interés del consumidor y 'l' del productor.

Servey militar

La Assamblea entén que res deu afegir al acort pres en la de Manresa en sentit de que Catalunya contribuirá á la

formació del Exèrcit permanent de mar y terra per medi de voluntaris ó d' una compensació en diner prèviament convinguda com avans de 1845; pero, al recordarlo, en atenció al caràcter tributari que tenen las quintas, declara que la quantitat que per tot concepte degui pagarse may ha d' excedir del cost del allistament dels voluntaris ab que 's supleixi 'l' cupo que correspondria á Catalunya, y que, si pera reunir dita quantitat ha de exigirse algun pago als minyons que hi concorrin, lo repartiment se farà sempre tenint en compte sa respectiva posició social.

SECCIO DE PROPAGANDA MÉS SOBRE CÉDULAS.

Molts dies fá que alguns periódichs d' aquesta capital y alguns de fora se han ocupat ab més ó ménos detalls de la manera particular que té la empresa arrendataria de les cédulas en aquesta Provincia, de confeccionar los padrons de certs pobles. Axó, que avuy passa quasi desapercbut y que apenas si ningú ne fa cas, se convertirá en niu de rahons quant arriba 'l' temps de 'l' expedició de cédulas, ja que es natural s' empenyarà la empresa en que 'ls particulars prenguin la cédula de la classe qu' aquella vá concepuar los corresponia ab arreglo al padró per la mateixa forma. Donchs bé, nosaltres, enemichs de tota ilegalitat, unim nostra veu á la dels estimats colgues y cridém sobre aixó 'l' atenció de 'l' autoritat.

Cap animositat nos móu contra 'l' empresa, si sols desitjem que 's complexi la llei en tot, y per tots; y si bé es per la empresa arrendataria un negoci com qualsevol altre y per lo mateix está en son dret ferlo tan lucratiu com pugui, deu cenyirse no obstant als limits que les disposicions legals li imposan, pera que no resultin may perjudicats los interessos dels contribuents.

Es lo just, es lo legal, que 'l' arrendatari exigisca á cada particular la classe de cédula que segons sa posició li pertorqui, segons la Instrucció de 27 de Maig de 1884; més, per axó fer, deu la empresa circumscriure als datos que 'l' hi ha proporcionat lo mateix interessat al sotscirure la ful'a y queda després á la empresa desembrassat lo camí per incoar contra 'ls defraudadors lo corresponent expedient.

Allí hont se promouhen més rahons es relativament á les persones que habitan casa propia y té que regularse la classe de cédula per 'l' arrendament, per no possehir cap més classe de bens, ó per pertocarli segons aquell cédula de classe superior, segons lo article 5.ª de la Instrucció. Tenim entés que en aquet cas 'l' arrendatari de les cédulas, fixa 'l' arrendament una pesseta més alt de lo que 'l' hi correspon, al objecte de procurar que al interessat li toqui cédula de la classe immediata superior, y, lo fixa en 51, 76, 126 pessetes en compte de 50, 75, 125, ja que axí puja un grau en valor la cédula; aquest modo de procedir no pot esser més ilegal y arbitrari, ja que la Circular de la Direcció de contribucions de 20 Novembre de 1893, diu: «que el duenyó que habita una casa de sa pertinenca, que es á la vegada contribuent per altre concepte, y que en consideració al arrendament que á la mateixa podria calcularse, resulta esser aquest lo major signo de tributació, ab arreglo á lo disposat en lo article 5.ª de la Instrucció de 27 de Maig de 1884, que deu servir de base pera graduar 'l' import de cédula, eixa Direcció ha acordat, que 'ls individus que 's trobin en aquest cas deuen provehirse de cédula personal de la classe que correspongui ab arreglo al arrendament ó valor en venta de la casa que habitan, y, cas de no ser conegut, deurá fixarse per 'l' Administració previ informe de la comissió de evaluació de la respectiva localitat.» Així ho disposa també la R. O. de 12 de Juliol de 1893.

De modo que, segons aquesta circular y R. O., no es qui 'l' arrendatari de les cédulas per fixar lo arrendament á una casa habitada per son propietari, sinó que deu ferho 'l' Administració escoltant avans la Comissió d' evaluació de cada localitat.

Y obra de aqueix modo lo Sr. arrendatari? Diguinhe les queixes continues de la premsa y poblacions interessades.

Nos resistim á creure que per la empresa se exigexi á las dones casades y fills de familia que no possehexen bens ni rentes de cap classe, cédula d' igual categoria que la del cap de casa y nos resistim á creureho perquè sobre aquest punt no pot esser més terminant 'l' Instrucció ja citada de 1884, que la empresa no pot ignorar, y no tenim per altre part datos concrets sobre aquest particular, encare que així ho consignava un periódich d' aquesta Provincia.

Altres abús que se 'ns denuncia es lo de que se caifique de *soz* lo simple jornal de un braçer, senthi pendre així cédula de classe molt superior á la de onzena, qu' es la que li correspon á tenor de la tarifa 1.ª de la citada Instrucció de Novembre de 1884.

Pera acabar, la empresa arrendataria, ab lo fi d' espremer la cosa y trauren tot lo such possible, considera pera los efectes del impost com *haber* les rentes dels bens territorials: contra aixó recomaném á nostres llegidors la R. O. de 7 de Març d' aquest any que diu d' un modo terminant y explícit que no son acumulables les dites rendes ni los sous ó habers, sinó que venen compresos en la quota que per contribució se satisfagui, ni poden considerarse may com tals habers.

Un altre die continuarem, si la empresa hi dona lloch.
J.

NO HO ENCERTA

Referintse *El Dia* al debat económic provocat per lo Sr. Cos-Gayón y en lo qui lo Sr. Gamazo va defensar sa gestió en lo ministeri d' Hisenda, diu lo que segueix:

«L' acte del Sr. Gamazo era necessari, porque s' ha combatut al partit lliberal, aprofitant los trets del regionalisme, que han pogut per pretext rezels y suspicacions, may fets, y que han sigut fomentats per los agitadors polítics pera ajudar sos fins.»

Lo periódich madrileny es molt fluix de memoria.

Per lo que á Navarra especta, en ses grandioses manifestacions forals no s' ha deixat portar per suspicacions sino per la defensa llegítima de sos drets, defensa molt natural y oportuna, nascuda del fet innegable del atach del Sr. Gamazo á nostre privatiu mo lo d' esser y al compliment d' una llei solempnament pactada.

Tampoch resa ab los navarros, lo d' agitadors polítics; aquí no hi ha hagut agitació política, sino un moviment unánim d' tota la provincia á favor de nostres estimades llibertats.

Així mateix lo Sr. Gamazo, en lo debat ab lo Sr. Cos-Gayón á que 'ns referim, va apreciar lo mohiment regionalista ab aquestes paraules.

«¡Ah, los intereses regionales, los intereses locales! ¡Tempestes dintre d' un vas aygua! Quina dificultat sería, quina perturbació ha produhit cap d' aquestes agitacions convencionales d' aquesta ó de 'l' altre regió, d' aquesta ó de 'l' altre localitat? Pera lo pressupòsit, escolteuho bé, cap.»

¿Es á dir, tempestes dintre d' un vas d' aygua?

Donchs, bé, molt poca resistencia ha tingut la nau dirigida per lo Sr. Gamazo, quant ab les imperceptibles onades d' una gota d' aygua, n' ha tingut prou per anar á fons.

Y encare lo celeberrim ministre d' Hisenda pregunta: ¿quina perturbació han produhit exes agitacions regionalistes?

Segurs estam, que de la de Navarra ne guardarà memoria eterna.

Perque la qüestió foral d' aquesta noble regió tirá per terra lo *solidíssim* bastiment del ministeri de notables, que ab estrépit caygué enfonzant entre ses runes la pedra fonamental d' aquella situació, 'l' insigne Gamazo, sense quina ajuda creyen alguns que no hi havia salvació pera nostre Hisenda.

(De *El Eco de Navarra*.)

CRONICA

EXTRANGER

Los terremotos que tantes desgracies han causat y segueixen causant á Grecia, se deixaren sentir també lo dia 28 d' Abril en la República de Venezuela, ahont han convertit molts pobles y ciutats en runes; pujant las víctimes á deu mil.

—L' anarquisme ha d' esser lo tema obligat de totes les revistes setmanals. En lo carrer ahont viu á París la reina Isabel, explotá una bomba de dinamita, que destróssá tots los cristalls del Palau de Castilla; causant desperfectes en altres edificis. En una iglesia de Padua estallá altra bomba mentres s' estava celebrant la Missa; los estragos causats per la explosió son considerables, pero ni aquesta ni la darrera de París han causat víctimesafortunadament La policia trevalla constantment pera descobrir los cataus dels anarquistes, havent fet molts presoners á Roma, á Lieja á Grenoble; á Sant Petersburg y á Moscú. En aquestes dues ciutats russes los detinguts són estudiants que 's proposavan, segons sembla, fer volar per la dinamita les catedrals de Isaac y Kasan. Probablement aquesta setmana será executat á París 'l' anarquista Emili Henry.

—Ha sigut nomenat per lo govern francès gran oficial de la Legió d' Honor Mr. Roustan, embaixador de Fransa á Madrid, per son bon comportament en 'l' assumpt dels tractats de comers.

Y encara hi haurá qui vulga sostenir que aquestos nos afavoreixen!

—No s' ha acabat del tot la insurrecció del Brasil donchs hi ha forces insurrectes que s' atreveixen á batre ab les tropes del govern y fins á derrotarles, segons asseguran telégrames de Nova-York. A la República de Sant Salvador hi ha també batesses diaries entre 'l' govern y los insurrectes, ocasionant nombroses víctimes. Aqueixos estats d' América semblan una orga de grills: quan no hi ha trompades en un cantó no 'n faltan á 'l' altre.

—Ara que 'l' govern de Portugal s' havia tranquilisat ab la baixa cada dia major de la epidemia colérica, li ha surtit un nou microbi ab la ruptura de relaciones ab lo Brasil, ocasionada per la intervenció que alguns barcos portugueses han pres á favor dels insurrectes. Ab aquest motiu s' han cambiat notes diplomàtiques, que han donat per resultat la retirada del embaixador de Portugal y Rio-Janeiro. ¿Com acabarà 'l' conflicte?

ESPANYA

Hem passat lo die 15 de maig y 'l Parlament espanyol no ha ratificat encare los tractats concertats pel nostre Govern, especialment lo de Alemanya. Lo Senat va prenent informacions y discutint lo bill d' indemnitat: en lo Congrés se parla també molt y de tot, pero per are ni en una, ni en altre cambre s' ha fet res de profit. De tanta xerramenta l' únich que n' ha sortit ha sigut lo descredít del gefe dels conservadors, la debilitat del Govern y la supeditació de tothom al arbitre d' un general, que pot fer y desfer lo que be li sembli. Sort que aquest es En Martínez Campos, que encare que 'ls polítichs diuen que no hi entén res, a l' últim resultarà que té més enteniment que tots ells plegats. Entretant lo Govern francés ha recompensat los serveys de Mr. Roustan, embajador de la república a Madrid, nomenantlo gran oficial de la Legió de honor, y axó que segons en Cánovas es tant curt de gambals que ni ménos lo va entendre; y lo Govern inglés ha enviat comisionats pera ajudar a N Moret a confeccionar un nou tractat de comerç ab la nació que representan. ¡Si n' deuen estar de segurs de que aquí a Espanya lo Parlament sempre acaba per aprobar lo que fá 'l Govern! Y En Sagasta, rasantse la barba, deu pensar: ¿qué d'iantre cridaven los que 'm feyan cárrechs perque passava tant de temps sense reunir les Corts? ¡Ca com llá, tot havia de seguir de la mateixa manera!

—La premsa más leída de Madrid, no está conforme ab lo fallo donat en la causa sobre 'l nen mort en l' Escorial. Després de haver renegat de la justícia histórica, are renega de la justícia moderna. Aquests Senyors no troban vas que 'ls vinga: recomanem al ministre de Gracia y Justicia que 's deixi de romanos y que si vol viure tranquil organisi la justícia periodística.

—Lo Cardenal Monescillo ha publicat una pastoral, en que s' explican les paraules que 'l Sant Pare dirigi als peregrins espanyols en lo sentit de que lo desitg de S. S. es l' unió de tots los catòlichs, sie 'l que 's vulga lo criteri polítich que tingan, pera conseguir baix la direcció dels bisbes y ab exclusió de *gefatures laiques*, lo triomf de las doctrines catòliches en la governació de l' Estat, respectant los poders constituïts. Es un document notable que donará molt que parlar y per axó nos concretém avuy a mentarlo.

—A Zaragoza les societats corals catalanes han celebrat un gran festival. Autoritats, Corporacions y públich s' han afanyat a mostrar ab sos obsequis la satisfacció que tenian d' hostatjar en la capital d' Aragó, los fills del treball de sa germana Catalunya, que ab aquestes excursions renovan y estrenyen los llaços d' amistat entre les regions espanyoles. ¡Visca Aragó! ¡Visca Catalunya! foren los crícs que aixordaren per tot a nostres excursionistes.

CATALUNYA

Llevat de la concessió a Tarragona dels beneficis de la llei d' ensanche feta a favor de Madrid y Barcelona, l' únich que mereix ésser pres en compte aquesta setmana de lo sucehit a Catalunya, es l' Assembla celebrada a Balaguer per l' *Unió Catalanista*. En altre lloch d' aquest número publicuem les bases acordades per l' Assembla, y de la importancia y significació de la mateixa nos proposem parlarne llargament més endavant. En aquesta crónica farem constar que la població y comarca de Balaguer hi ha prés una gran part, revivintse y fortificantse los sentiments patriòtichs de totes les clases socials, ríchs y pobres, laïchs y sacerdots, pagesos y artesans. Es especialment digne d' aprovació l' acord d' aixecar a Balaguer una estatua al infortunat Jaume d' Urgell, l' últim representant directe de la dinastia de nostres Comptes-Reys.

NOTICIES

AJUNTAMENT.—(Sessió del die 16 de Maig.)—Oberta la sessió, qu' era de segona convocatoria, per l' Arcalde Sr. Ciurana, ab assistència dels Srs. Botet, Oliver, Sabat, Puig, Massaguer, Canet, Fornés, Llapart, Pol, Estech, Salvat y Garriga, se llegí, aprobá y firmá l' acta de la anterior.

S' aprobaren varis comptes. S' acordá que l' amo de la casa del carrer de la Forsa hont hi ha una escola municipal de noyes, si vol augment de lloguer, deu dirigirse directament a l' Ajuntament y no a la mestra.

Concedir una gratificació de 25 pessetes a dos escribes temporers, per serveys extraordinaris.

Comprar cent metres cúbichs de grava, pel camí de Ronda.

Admetre la peritació feta en 1892 del valor de tres cases del carrer de Sta. Clara.

Y quedar enterat d' una comunicació del Govern civil fent a saber que l' regidor Sr. Corominas ha sigut declarat incapacitat pera l' exercici de son cárrech.

—Ja no som sols en fer a saber a las autoritats que a Gerona se juga als prohibits. Ne parlan també *El Látigo* de Barcelona y *El Baluarte* de nostra ciutat. Aquest últim lo diumenge passat se queixava de la falta de cortesia dels colegues locals, que callen com un morts, y res diu de la beatitud de les autoritats governatives y judiciales, que a n' ell com a nosaltres se l' escoltan com qui sent ploure.

Res, som a Espanya hont tothom fá lo que vol. L' altre die diguerem que a ciencia y paciencia de sos superiors lo Governador de Madrid, no aplicaba les lleys dictades contra 'l joch y que al enrevés havia mitg reglamentat les cases de joch y les hi cobrava una contribució, tot ab referència al corresponsal que *La Publicitat* té a Madrid. Avuy los periòdichs de Barcelona nos diuen que atenent lo Sr. Larroca a les queixes de la premsa local sobre lo molt que a Barcelona se juga als prohibits ha suspés d' empleo y son al *gafé de vigilancia*, a dos inspectors de policia y cinch cabos que feyan servey en lo districte quart d' aquella ciutat, y, lo que es millor encare, que 'l Sr. Larroca ha rebut un telegrama del ministre de la Governació, fentli a saber que «no solament aproba y confirma la suspensió d' empleo y son del gefe de vigilancia, Sr. Pomés, y dels inspectors, Srs. Jordán y Consuegra, sino que tenint en compte los fundats motius que tingué 'l Governador pera pendre la citada resolució, ha manat cessin en son cárrech los referits funcionaris. Lo Sr. Aguilera, a més d' aprobar la conducta del Governador

dor civil, lo felicita per sa campanya moralisadora.» A nyadeix lo diari del qui trayem aquestes noticies que 'l Sr. Larroca va multar també ab 500 pessetes als amos de certs cafés hont se jugava als prohibits.

Veus aquí un conflicte entre dos exempls. Ni l' un, ni l' altre, deuen pensar nostres autoritats; lo més socorregut será no fer res.

—L' Ajuntament de Sitges en sa derrera sessió acordá que en los actes oficials lluhescan los senyors regidors la Banda, en substitució de la medalla venera que usavan. L' Ajuntament de Sitges ha donat ab aquest acord públich acatament a les patries tradicions y ha fét un acte laudabilíssim d' independència municipal. La Banda es l' emblema de quants aspiran a la prosperitat de la Patria catalana, que si vegé destruhits sos furs y prerogatives per l' odi d' un Rey enemich com Felip V, sapigué ab les despulles de la roja gramalla dels antics Concellers creuhar lo cos de sos representants, repartint a tires entre ells aquella mateixa sagrada vestidura dels gloriosos temps de Catalunya.

Felicitem de cor al Ajuntament de la vila de Sitges y esperem tindrà prompte molts imitadors en les corporacions municipals de la nostra terra, amants de les patries tradicions.

—Havem rebut un monólech titolat *Servius*, original de J. Vidal y Jumbert, que fou estrenat ab brillant éxit en lo teatre del *Centre de catòlichs* de Granollers.

L' autor demostra tenir conexements sólits del assumpto que tracta y l' monólech se dexa llegir ab gust, per quin envio li donem les gracies.

—L' Ajuntament de Valls, ha acordat celebrar un *certámen literari*, pera major lluhiment de les festes de son patró, San Joan Baptista. Los temas son numerosos y variats, y les composicions que a élls obten, deuen ésser inédites y poden estar escrites en nostra llengua. Los treballs han de dirigirse, en la forma de costum, a la Alcaidía de Valls, abans de les sis de la tarde del 12 de juny prop-venent.

—Lo *Centre Catalá* de Sabadell ofereix un premi de 300 pessetas al autor de la millor *Cartilla Foral* que, a semblansa de la publicada a Navarra per don Hermilio Olóriz, resumeixi ab la major concisió y claretat possible lo procés d' agravis y exoliacions de que ha sigut víctima Catalunya fins a sa actual decadencia y l' capítul de reivindicacions administrativas y políticas que constituheixen lo programa y bandera del Regionalisme catalá.

—Los plechs s' haurán de remetre al Secretari del Jurat, en son domicili *Carretera de Manresa, núm. 9.—Sabadell*. Finitrá lo plasso pera l' admisió de treballs lo die 8 de Juliol del any corrent; se publicarà lo fallo abans del die 25 del mateix mes.

—L' *Ateneo Tarrasench* ha publicat lo cartell suplementari del segon *Certámen Literari* que celebra aquella societat. Conté quatre premis que forman ab los del primer cartell un total de 24 premis.

—FESTAS MAJORS de la Setmana. Dia 19, Bellcayre y Vilajuñiga.—20, Vilablareix, Cassá de la Selva, La Pera, Boscara y Gallinés.—26, Llagostera.

Lo die 22, se celebra l' *Aplech* de Santa Quiteria, en S. Miquel de Campmajor.

Fires—Die 20, Port de la Selva, Vidreres, Calonge y Llagostera.

—Dijous arribá ab lo tren de la tarde lo coro del *Centre Federal* que venia de Zaragoza, ahont la Associació de coros de Clavé doná una festivitat.

Lo coro portava una corona de plata, regalo del consul francés en aquélla Capital, a qui doná una serenata.

La Lucha del dissapte passat fa públich que se l' hi ha dit «que la culpa de que no s' empedri ja lo carrer del Progrés, la té D. Joaquín Botet y Sisó.»

Consti a dit diari que 'l qui l' hi ha donat la noticia l' ha enganayat, y per tant que son impertinents y ociosos los comentaris que fá. L' suplantá certa.

Regonexém a *La Lucha*, com a tots los demés periòdichs, lo dret d' ocupar-se y de censurar si 'ls hi sembla nostres actes públichs; pero de tots exigim bona fé y de cap admétem que 'ns critiqui per lo que no havem fet.

Creyéim qu' aquesta vegada *La Lucha* s' ha dexat agafar per algú ab am de mosca, pero si axí no fos, si solament s' hagués proposat mortificarnos, sápigá que aquí tots nos conexém y que ni 'l que sotscriu ni 'l públich farán cap cas de ses companyes de difamació.

J. B. y S.

SECCIÓ LITERARIA

ALBADA

L' axam d' estrelles que lluhen belles en l' ample cel; son brill apagan, sa llum amagan 'rera 'l blau vel.

La lluna hermosa, mitg vergonyosa, guayta somrient, que ab llum daurada, la sua argentada confon l' orient.

Lo jorn clareja; lo pich blanqueja del mont altiu, prest s' engalana també la plana, valls, cims, tot riu.

Amunt les comes pujan les bromes despareguent, que n' suau rosada, dels camps amada, se van fonent.

De en mitg les tanques, de dalt les branques canta lo aucell; dolls d' armonia sa véu envia al jorn novell.

Embaumán l' ayre ab fina flayre les tendres flors, llur calcer s' obra y al jorn descobra sos bells colors.

La finestreta de ma nineta tost s' obrirá: del novell dia una bella aymna lo sol será.

Secció Religiosa

SANTS DE LA SETMANA.

Dissapte, 19.—S. Pere Celesti p. y s. Ivo advocat.—Tempores.—Dejuni.—Ordres.—(I. B.) Lluua p. a 4 h. m. tarde, Escorpio.—Bon temps. Dimenje, 20.—I després de Pentecostés. LA SANTÍSSIMA TRINITAT, S. Bernadí de Sena cf. y s. Baldiri mr. Dilluns, 21.—S. Secundí mr. y Santa Agtaé. Dimars, 22.—Stas. Rita de Cassia vda., Quiteria y Julia vgs. mrs. y los sants Casto y Emilio, mrs. Dimecres, 23.—La Aparició de s. Jaume apóstol. Dijous, 24.—SS. CORPUS CHRISTI, Stas. Afra, Susana, Marciana y Paladia mrs.—Professó general. Divendres, 25.—S. Gregori VII p. y sta. Magdalena Pazzis.

QUARANTA HORAS

Avuy y demá se troban en l' iglesia de les Adoratrius. Se suspene les funcions de les 40 hores, durant tota l' octava de Corpus.

Esglesia de la Mercé.—Lo dimars, 22, festa de Sta. Rita de Cassia, se celebrará ab un Ofici solemne a las 10, fent lo Panegirich de la Santa lo Rvnt. D. Francisco Monforte. Després del sermó se resará una missa en sufragi de les ánimes de les Rites difuntes.

Establiment tipogràfic del DIARI DE GERONA. Pujada de Sant Félix, núm. 3.

Secció Comercial

MERCATS Y FIRES

Table with columns: ESPECIES, MESURES, La Bisbal Die 11., Gerona Die 12., Olot Die 14., St. Coloma Die 14., Banyoles Die 16., Cassá Die 16., Figueres Die 17. Rows include Blat, Mastay, Ordi, Ségol, Civada, Bessas, Mill, Panís, Biat de moro, Fajol, Llobins, Fabas, Fabó, Fassols, Monjetas, Vellanas, Nous, Castanyas, Trumfes, Ous.

SECCIÓ D' ANUNCIS

LA NEOTAFIA

En aquest gran establiment s'hi troba a totes horas un assortit complet de baguls foirats, de totes mides, des de l'infim preu de cinch pessetas en amunt. S'envia a domicili. Dirigirse a **LA NEOTAFIA**, Cort-Real.—18.—GERONA.

Gran establiment artístich fotogràfich dirigit per **JAUME CAROLÀ**
Gerona, Rambla d' Alvarez, 2, últim pis.

(Premiat ab medalla d' or, diplomes, y certificat de tenir aprovats los estudis superiors de pintura a l' Academia de Barcelona.)

Especialitat per retratos al oli y al llapis. Retrats fotogràfich-artístichs superiors, de tots preus y grandaries. Combinació ab l'acredita fotografia barcelonesa, dirigida pels Srs. Bonet y Pujol.

Reproduccions de totes classes tretes de fotografies per fetes malbé que sien.

Retrats de busto y proporció natural per lo procediment dit «Platinotipia» a 25 pessetas un.

Se retrata a domicili.

NOTA: Pera qualsevol encàrrech dirigir-se al amo de la Perruqueria de Cot.

SABATERIA

DE

JOSEPH M.^A VENTÓS

Calsat pera senyors, senyoras y nens.
Especialitat pera 'l que s'encarregui expressament.

Máxim Fernandez
PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No té rival en lo mon, perquè á més de sos efectes maravellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent específich, se ven en dita perruqueria,
24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 24
GERONA

Grans rebaixas al engrós.
També s' troba en venda en dit establiment la
Tintura americana instantànea

Establiment de Don Pere Prunell

S' hi trobará un gran assortit de camisas, corbatas, colls y punys, sedas y llanas y demés articles de novetat pera vestits de senyora.

PREUS LIMITADISSIMS
Voltas de la Rambla, cantonada al carrer de Besadó, 26, Gerona

JOAN GRIVÈ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il-luminació per gas y petroli.
Serveys complerts de cuyna. Cereria.
Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos, á preus limitadissims.

LLEÓ AUDOUARD
CIRUGIA-DENTISTA

Carrer de la Força, núm. 1, principal

Curació de las enfermetats de la boca.
Empastres, orificacions, etc.
Extraccions sense dolor.—Dentaduras artificials.

ESTABLIMENT Y TALLER DE PAU CASSÀ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pessetas la pessa.

Cromos, motlluras, y transparents cuadros

Novetat, bon gust y economia

Gerona.—Baixada del Pont de pedra, 14

ESTABLIMENT

DE

Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S'han rebut las últimas novetats per la próxima temporada; los preus sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS.

Especialitat en trajos pera col-legials

3, Ramb'a d' Alvarez, 3

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP.^{IA}

SALT

MOLÍ FARINER

SISTEMAS AUSTRO-HUNGAR Y DE MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema s' fan las moltas á preus sumament módichs.

Depósit de baguls

SE VESTEIXEN Y VETLLAN MORTS

PREUS SUMAMENT MODICHS

LLEÓ SABADI.—23, Ballesterias, 23.—GERONA

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

Redacció y Administració: Sabateria Vella, número 2, primer

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona.	1	pesseta	trimestre
Fora	1'25	idem	idem
Extranger.	1'50	idem	idem

NÚMEROS SOLTS 10 CÈNTIMS